

Selvitys keinoista sote-kustannusten vähentämiseksi lasten ja nuorten sekä ikäihmisten osalta

Hyvinvointilautakunta 25.01.2022 § 6

Nurmijärven kunnanvaltuusto hyväksyi 27.1.2021 käyttötalouden sopeuttamiseksi NUUKA:n toimenpidesuunnitelman. NUUKA:n toimenpidesuunnitelmaan Nurmijärven kunnanvaltuusto lisäsi yksimielisesti uudeksi toimenpiteeksi (Toimenpide 107) selvitystehtävän, jonka tavoitteena on vaikuttaa tehokkaammin näköpiirissä jo alati kasvaviin raskaampiin ja kalliimpiin tuen ja hoivan tarpeisiin.

Selvitystehtävässä esitetään, että kunta ja Keusote selvittävät yhteistyössä keinoja vähentää sote-kustannuksia sekä lasten ja nuorten että ikäihmisten osalta. Selvitystehtävä tulee tehdä kunnan näkökulmasta ja päävastuu selvitystehtävästä on Nurmijärven kunnalla. Selvitystehtävän mukaan kuntakohtaisesta tarkastelusta arvioidaan olevan toimintamallina myös hyötyä Keusoten muille kunnille Case-kokonaistarkastelun esimerkkinä. Kustannussäästöjen ohella, toimenpiteellä vahvistetaan myös ihmisten hyvinvointia ja omia voimavaroja toimia erilaisissa elämäntilanteissa.

Keusoten yhtymävaltuustolle on 11.2.2021 tehty samansisältöinen valtuustoaloite. Selvitystä on valmisteltu tiiviissä yhteistyössä Keusoten ja kunnan toimijoiden kesken.

Hyvinvointia ja terveyttä edistetään kaikilla kunnan toimialoilla. Se parantaa kuntalaisten elämänlaatua, lisää työllisyyttä ja tuottavuutta sekä hillitsee sosiaalisten ongelmien ja eriarvoisuuden kasvua. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on lakisääteistä, mm. terveydenhuoltolaissa määritellään laajasti kunnan tehtäviä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Nurmijärven kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ohjaa kuntatasoinen hyvinvointisuunnitelma ja laaja hyvinvointikertomus. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ohjataan, seurataan ja valvotaan useissa eri kunnan työryhmissä.

Alueellista hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ohjaa alueellinen hyvinvointisuunnitelma ja hyvinvointikertomus, joka

- kokoaa alueen kuntien vahvuudet ja huolenaiheet, vahvistaa ja tukee kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä
- kuvaa alueellisia ja väestöryhmittäisiä eroja hyvinvoinnissa ja terveydessä
- kuvaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteita alueella
- asettaa ja kohdentaa tavoitteita, resursseja ja alueellista toimintaa
- ennakoii, uudistaa ja toimeenpanee kansallisia/muita laaja-alaisia hankkeita
- välittää tietoa valtionhallintoon

Alueellisesta hyvinvoinnin edistämistä vastaa Keusote eli Keski-Uudenmaan sote.

Suomeen on perustettu 21 hyvinvointialuetta, jonka johdosta hyvinvointialueelle siirtyvät muun muassa kuntien ja kuntayhtymien vastuulla olleet sosiaali- ja terveydenhuollon, oppilashuollon ja pelastustoimen tehtävät. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023. Sote-uudistuksen päämäärä on, että kaikki saavat laadukkaita sosiaali- ja terveystalvotuja yhdenvertaisesti ja että

hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat. Sosiaali- ja terveyspalveluissa otetaan käyttöön parhaat ja tehokkaimmat toimintatavat.

Kunnassa on aloitettu kunnan ja hyvinvointialueen välisen yhdyspinnan sekä monialaisten palvelukokonaisuuksien kehittäminen yhteistyössä Keusoten sekä muiden toimijoiden, kuten yhdistyssektorin kanssa. Esimerkkeinä mm. neuvolakummitoiminta käynnistäminen, nuorisواسematoiminnan vahvistaminen, lasten ja nuorten siirtymät palvelusta toiseen turvataan joustavin ”saattaen vaihtaan” ratkaisuin sekä perhekeskuksen palveluverkon suunnittelu, erityisasumisen mahdollisuuksien kehittäminen, ikääntyneiden päivätoiminnan suunnittelu, vapaaehtoistyön kehittäminen ja kulttuurihyvinvoinnin edistäminen.

Mahdollisten säästövaikutuksien tai ylipäättänsä toimenpiteiden vaikuttavuuden toteaminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi on haasteellista, sillä kyse on yleensä monen asian yhtäaikaisesta vaikutuksesta. Mitattavia laadun ja vaikuttavuuden mittareita kehitetään kuitenkin jatkuvasti.

Tosin, voidaan olettaa, että

- jos ei tehdä mitään, jatkuu nykyisen kaltainen kehitys myös tulevaisuudessa.
- jos ilmiö, johon pyritään vaikuttamaan, on negatiivinen, hyvinvointia ja terveyttä edistävät toimet vähentävät ilmiötä pitkällä tähtäimellä. Tämä tuonee säästöjä tai lykkää kalliita korjaavia hoiva- ja hoitokuluja.
- jos vaikutettava ilmiö on positiivinen, toimet voimistavat tätä hyvän kierrettä ja vähentävät pahoinvointia, osattomuutta tai sairautta ja edelleen näistä aiheutuvia kustannuksia.

Kunta kehittää tarvelähtöisesti, elinkaariajattelun mukaisesti, yksin ja yhteistyössä Keusoten ja tulevaisuudessa hyvinvointialueen sekä yhdistys- ja vapaaehtoistyönsektorin kanssa, hyvinvointia ja terveyttä tukevia palveluita. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työn seurannan välineinä ja mittareina käytetään säännöllisesti toteutettavia kansallisia tutkimuksia ja kyselyitä: FinSote-tutkimus, TEA-viisari, MOVE-testit, kouluterveyskysely ja PYLL-arvot. Lisäksi kunta toteuttaa säännöllisesti omia kohdennettuja kyselyitä tarvelähtöisesti.

Liitteenä on kunnan ja Keusoten yhteistyössä laatima selvitys keinoista vähentää sote-kustannuksia sekä lasten ja nuorten että ikäihmisten osalta.

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Esitys

Hyvinvointilautakunta päättää antaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle liitteenä olevan selvityksen keinoista vähentää sote-kustannuksia sekä lasten ja nuorten että ikäihmisten osalta.

Valmistelija

Hyvinvointikoordinaattori Kaisa Laine, puh. 040 317 4363

Kasvun ja oppimisen tuen päällikkö Riina Kontro, puh. 040 317 2580

Nuorisopäällikkö Merja Winha-Järvinen, puh. 040 317 2060

Perhekeskuspalveluiden päällikkö Minna Kairesalo, Keusote, puh. 050 497 2916

Johtava asiantuntija Johanna Tervanen, Keusote, puh. 050 497 0437

Integraatiojohtaja Kristiina Kariniemi-Örmälä, Keusote, puh. 050 497 2558

Palvelujohtaja Tiina Salminen, Keusote, puh. 050 497 2649

Koordinoiva esimies Saija Numari, Keusote, puh. 050 497 2905

Asian käsittely

Keskustelun aikana lautakunta päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi. Selvityksessä tulee tarkastella laajemmin ikäihmisten palvelutarpeita.

Päätös

Hyvinvointilautakunta päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi. Selvityksessä tulee tarkastella laajemmin ikäihmisten palvelutarpeita.

Hyvinvointilautakunta 13.09.2022 § 50

Selvityksessä on tarkasteltu laajemmin ikäihmisten palvelukokonaisuutta. Tarkennettu selvitys on liitteenä.

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Esitys

Hyvinvointilautakunta päättää antaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle liitteenä olevan selvityksen keinoista vähentää sote-kustannuksia sekä lasten ja nuorten että ikäihmisten osalta.

Valmistelija

Hyvinvointipäällikkö Kaisa Laine, puh. 040 317 2050

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Kunnanhallitus 10.10.2022 § 200

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Esitys

Kunnanhallitus päättää antaa valtuustolle liitteenä olevan selvityksen keinoista vähentää sote-kustannuksia sekä lasten ja nuorten että ikäihmisten osalta.

Valmistelija

hyvinvointipäällikkö Kaisa Laine, kaisa.laine(at)nurmijarvi.fi

Asia siirrettiin käsiteltäväksi torstaina 13.10.2022 klo 15.30 alkavassa kokouksessa

Kunnanhallitus 13.10.2022 § 207

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Esitys

Kunnanhallitus päättää antaa valtuustolle liitteenä olevan selvityksen keinoista vähentää sote-kustannuksia sekä lasten ja nuorten että ikäihmisten osalta.

Valmistelija

hyvinvointipäällikkö Kaisa Laine, kaisa.laine(at)nurmijarvi.fi

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Valtuusto 02.11.2022 § 84

1116/00.01.02.01/2020

Esitys

Kunnanvaltuusto merkitsee tiedoksi liitteenä olevan selvityksen keinoista vähentää sote-kustannuksia sekä lasten ja nuorten että ikäihmisten osalta.

Käsittely

Sirkka Rousu esitti päätökseen liitettäväksi seuraavan ponsiesityksen ”Keskeisiin päätöksiin tulee laatia ennakkovaikutusten arviointi tarkoituksenmukaisella tavalla”. Puheenjohtaja totesi, että tehty ponsiesitys laajentaa käsiteltävänä olevaa päätöstä, joten esitystä ei oteta käsiteltäväksi.

Päätös

Esitys hyväksyttiin.